

Saulėta, diena 85, naktį 70.
Saulė teka 5:26, leidžiasi 8:26.

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 205

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Price 15c

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Liepos-July 12 d., 1973 m.

Kaina 15c

163

KARIUOMENĖ VALDO URUGVAJAUS SOSTINĖ

KONGRESAS NUSTATĖ RIBĄ ŽEMĖS ŪKIŲ SUBSIDIJŲ - 20,000 DOL.

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmai antradienį nubalsavo apriboti ūkininkams mokamas subsidijas, nustatant ribą, — 20,000 dol. per metus kiekvienam ūkiui. Panašų nutarimą prieš mėnesį padarė senatas. Atstovų Rūmų balsavimas už subsidijų ribą buvo 246 prieš 163. Jau anksčiau dažnai būdavo bandoma tokia ribą nustatyti, tačiau atstovai iš žemės ūkio apskričių, spaudžiami didžiųjų dvarponių, vis atmesdavo subsidijų suvaržymo pasiūlymus.

Priimtas įstatymas buvo pasiūlytas Illinois atstovo Paul Findley ir Massachusetts atstovo Silvio Conte. Prieš pasiūlymą kovojo abu partijų vadai, pirmininkas Carl Albert iš Oklahomos ir respublikonų vadas Atstovų Rūmuose Gerald Ford iš Michigano.

Debatų metu 11 moterų suklėlė demonstraciją, protestuodamos prieš maisto produktų kainų kilimą. Jos metė lapelius, o kai sargai pradėjo jas iš salės išvesti, moterys ėmė spardytis ir klykti. Jos buvo suimtos už tvarkos ardymą.

Iki šiol ūkininkai gaudavo iki 55,000 dol. už auginimą kviečių, pašarinių javų ar medvilnės. Kai ūkininkai augindavo visų trijų rūšių javus, jie gaudavo iš viso 165,000 dol. per metus. Ši subsidija sumažinta iki 20,000 dol.

Atstovas Findley pareiškė, kad atėjo laikas sumažinti, ta maitai, į kurią kiša rankas turtingi Amerikos ūkininkai, skriaudami valstybės iždą. Atstovas Conte, įrodinėdamas subsidijų apribojimo reikalingumą, nurodė, kad daugiausia subsidijų gauna dvarininkai, kurie patys žemės nedirba. Subsidijas gaunanti tarp atstovų Conte suminėjo Nebraskos aerodromą, Dallas miesto kėglių salę (bowling alley), Ohio radijo stotį, Alabamos valstijos bepročių ligoninę, subsidijos buvo mokamos naftos korporacijoms, valstijų universitetams ir net Anglijos karalienei, kuri turinti Amerikoje žemių.

Atstovų dauguma pritarė, kad atėjo laikas užbaigti subsidijų derlių, kuriuo pasinaudoja turtuliai.

Archeologai skuba baigti kasinėjimus

DAMASKAS. — Sirijoje nauja užtvanka ant Eufrato upės sutelks apie 50 mylių ilgumo ežerą, kuris užklos daug archeologams įdomių vietovių, kur žmonės gyvendavo prieš 9,000 metų. Eufrato upė vienu metu sudarė Romos imperijos sieną su Persija. Užtvankos vandeniu pamažu kylanč, už mėsio daug archeologinių kasinių atsidurs po vandeniu, todėl archeologai iš viso pasaulio, net 14 ekspedicijų, skuba baigti kasinėjimus ir išimti iš žemės, kuri taps ežero dugnu, įdomias istorines senienas.

Grupė prancūzų skuba išgelbėti senos, 13 šimtmečio mėsio bokštą. Kita grupė surado netoli Eufrato buvusį miestą, kuriame žmonės gyveno 2,000 metų prieš Kristų. Netoli prancūzų kasinėjimų dirba dvi amerikiečių grupės, suradusios seną Bizantijos gyvenvietę Dihi Farej ir senas kapines.

IŠ VISO PASAULIO

LONDONAS. — Garsus Britanijos gydytojas, karališkos šeimos gydytojas Sir John Peel, 69 metų pareiškė medicinos žurnalistų suvažiavime, kad reikėtų laikas nuo laiko patikrinti gydytojų sugebėjimus ir kompetenciją. Dabar vyrauja įsitikinimas, kad žmones gydyti yra tas pat, kaip dviračiu važinėti — kartą išmokai, tai ir važiuoji visą gyvenimą, pareiškė dr. Peel.

KEY WEST. — Netoli Floridos jūros dugne buvo rasti prieš 350 metų nusinkdusio Ispanijos laivo likučiai. Narai tikisi, kad tai tas pats laivas, kuris, istorijos žiniomis, nusinkdo su dideliu aukso kroviniu. Aukso ten galėjo būti 400 mil. dolerių vertės.

MASKVA. — Ant Baikalo ežero buvo atidaryta lėptiuvė ir popieriaus įmonė, kuri buvo suklusi sovietų spaudoje ginčų ir kritikos. Gamtos mylėtojai protestavo, kad popieriaus fabrikas labai užterš jau ir taip teršiamą Baikalo ežerą. Dabar Tass agentūra pasigyrė, kad fabrikas jau veikia.

LONDONAS. — Karalienė Elzbieta su vyru grįžo iš Kanados ir sutiko svečius iš Italijos. Graikijos karalių Konstantiną ir jo žmoną Anne-Marie, kurie neseniai grįžę valdžios dekretu buvo pašalinti iš sostos.

SAN JUAN. — Puerto Rico saloje pasibaigė keli labai žmoniems nepatogūs streikai. „Streikavo“ šiukšlių išvežėjai, vėliau ugniagesiai ir elektros įmonės darbininkai. Ugniagesiai dar nebaigė streiko ir jų pareigas atlieka kariuomenė. Elektros įmonėse įvyko nemažai sabotažo veiksmų.

LONDONAS. — Anglas katalikų kunigas, sugrįžęs iš Afrikos, parąšė, kad laikraštis apie labai žiaurų portugalų kariuomenės elgesį su Mozambikos gyventojais. Du ispanai misijonieriai jam pranešė apie išstų kaimų gyventojų žudynes. Portugalai misijonierius suėmė ir jau 18 mėn. laiko kalėjime uždarytus be teismo.

NEW DELHI. — Indija pasakė, kad trys pakistaniečiai buvo nušauti, kai jie bandė pabėgti iš karo belaisvių stovyklos.

SAIGONAS. — Du kanadiečiai Pietų Vietname dingę, nuvykę pažūrėti, kas lauko karo paliaubas. Spėjama, kad juos pagrobė komunistai. Organizuojama grupė iš įvairių tautybių karo paliaubų prižiūrėtojų — dingusių ieškoti.

PHNOM PENHAS. — Amerikos lėktuvai puolė komunistų pozicijas prie pat Kambodijos sostinės. Vienas vyriausybės karių batalionas apsuptas priešsavaus Kambodijos kelio Nr. 6.

Kinijos sostinės vaikų darželis nr. 5 ne tik skiepia mažiems vaikams mėsle ir paklusnumą Mao Tse Tungui, bet išmoka ir dainų beiskų, kaip čia matomas šokis su plaukuvais.

„Ko taip skubama Rytų Europoje?“

NEW YORKAS. — Amerikos konservatorių spauda seniai kritikuoja prezidentą Nixoną už jo nuolaidas ir pataikavimą komunistams. Kartais atsiliepiama liberalų spaudai, kaip New York Times, vakar paskelbęs vedamąjį „Haste in Eastern Europe“.

Laikraštis vadina Nixoną ir Brežnevo draugystę sintetine ir sako, kad visi nuosirdumo demonstravimai yra matyti užkrečiamos diplomatinės ligos simptomai. Valstybės sekretorius Rogers irgi susirgęs ta liga.

Praejusią savaitę Rogers diskutavo galima Rytų Vokietijos pripažinimą su Rytų Vokietijos užsienio reikalų ministru. Vėliau Rogers lyg susigėdęs aiškino, kad šis pasikalbėjimas kilęs dėl to, kad jam tektų sėdėti viename diplomatinėje priemonėje netoli Rytų Vokietijos ministerio.

Laikraštis primena, kad Rytų Vokietija yra valstybė, kuri mėgstama žudyti savo piliečius, jei jie bando pabėgti per Berlyną sieną į Vakarų Berlyną. Be to, Rytų Vokietija yra legaliai pripažinta viena iš dviejų Vokietijos valdymo Adolf Hitlerio, įpėdinių. Kaip tokia ji neša didelę dalį atsakomybės už nusikaltimus, kuriuos tačiau padarė savo aukoms, ypatingai Europos žydams. Vakarų Vokietija seniai tą atsakomybę prisiėmė ir savanoriškai atlygino Izraeliui ir pavieniams žydams reparacijas. Rytų Vokietija iki šiol nesumokėjo nė kapeikos.

Iš Helsinkio Rogers nuskrido į Pragę, rašo vedamasis, tuo tapdamas pirmu Amerikos valstybės sekretoriumi lankiusiu Pragę nuo 1948 metų perversmo, kuris pastatė į valdžią komunistų diktatūrą. Rogers entuziastingai kalbėjo apie naują puslapį Washingtono - Pragos santykiuose. Tačiau sovietų tautybių karo paliaubų prižiūrėtojų Aleksandrą Dubčeką vos prieš penkeris metus vis dar turi Čekoslovakijoje didžiausią galią ir nėra ženklų, kad šis nenormalus Maskvos-Pragos santykių laikotarpis kada pasibaigtų, baigia vedamąjį New York Times.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

● Vakar Brazilijoje nukrito keleivinis lėktuvas. Pirmosios žinios kalbėjo apie 170 žuvusių. Vėliau pranešta, kad žuvo 117 keleivių, 17 įgulos narių ir ke- liolika asmenų liko gyvi, sunkiai sužeisti.

● Šią savaitę prie Berlyno „gėdos sienos“ įvyko įvairių incidentų. Rytų Vokietija kaltina Vakarų Berlyną valdžią „provokacijomis“. V. Berlyno meras paneigė kaltinimus ir patarė komunistams nešaudyti į bėgančius žmones. Vienu atveju supykę vakariečiai išlaužė sienoje nemažą skylę, protestuodami prieš sargybinių šūvių į bėgančius.

● Gynybos sekretorius Schlesinger vakar aiškino senato užsienio reikalų komitetui, kodėl Amerika negali sumažinti kariuomenės Vakarų Vokietijoje. Jei kariuomenė būtų išvežta ir sovietai pradėtų puolimą, tektų nuo pat karo pradžios panaudoti atominius ginklus, pareiškė sekretorius.

● Prieš porą savaičių viena moteriškė atsivėžė iš Ispanijos savo rankinukę 4 savaičių mergaitę, sesers dukterį. Jos tėvai, pabėgėliai iš Kubos, gyvena Ispanijoje ir laukia leidimo įvažiuoti į Ameriką. Imigracijos valdininkai aerodrome jauną Desirę Benitez surado, kai ji pradėjo rankinukę verkinti, tačiau nusprendė, kad ji gali pasilikti Amerikoje pas savo tetą.

● Šiaurinėje Airijoje teroristai pradėjo vėl siuntinėti bombas paštu. Sprogimas sužeidė vieną policijos tarnautoją, kitos šešios bombos buvo laiku pastebėtos ir išardytos.

● Iš Maskvos pranešama, kad Brežnevas įspėjo du aukštus Šiaurės Vietnamo vadus, kad jie turi griežtai laikytis Vietnamo karo paliaubų susitarimo, nes Maskva davusi Amerikai savo žodį.

● Sen. Goldwateris pareiškė San Francisco mieste, kad jis prezidento Nixono vietoje tuoj eitų į senato Watergate komitetą ir išsiaiškintų visą reikalą.

● Prancūzijoje mirė dailininko Pablo Picasso anūkas, kuris dailininkui mirus, buvo išgėręs baltinių baltinimo skys-timo ir nuo balandžio 12 sirgo.

JT vėl pradės Palestinos debatus

NEW YORKAS. — Jungtinių Tautų sekretorius Waldheimas pareiškė korespondentams, kad debatai dėl Viduriniųjų Rytų krizės visų problemų neišspręs, tačiau debatai ir nepakenks, nes Jungtinių Tautų posėdžiuose susitinka ir išsikalba Izraelio ir arabų atstovai.

Saugumo Tarybos debatai šią savaitę vėl prasidės. Jie buvo pertraukti birželio mėnesį, norint duoti progą „tyliai diplomatijai“ paieškoti sprendimų. Atrodo, kad debatai pertraukimas sprendimo nepriartino.

Neseniai Tuniso prezidentas siūlė pradėti tiesiogines derybas su Izraeliu. Jau turima žinių, kad Tuniso ir Izraelio atstovai susitiko Šveicarijoje. Antradienį Paryžiuje įdomų pareiškimą padarė Alžiro užsienio reikalų ministris Bouteflika, sakęs, kad Izraelis turėtų pradėti pasikalbėjimus su Palestinos rezistencijos vadais. Konfliktą sprendimas negali būti žmonių sumetimas į jūrą, tačiau negalima nei palestiniečių išstumti į dykumos smėlį, pasakė Bouteflika.

● Naujoji Zelandija pasiuntė tris karo laivus į prancūzų branduolinių ginklų bandymo vietą.

Gyvylių Kontrolės karininkas, trumpai, žmogaudis Rusty Brown myli gyvulius. Dažnai jis sugautus žuvis pamaitina, peršvėda naktinį namo ir suranda į joms pavojingus.

VALDŽIA SUĖMĖ PARTIJŲ VADUS

MONTEVIDEO. — Urugvajaus sostinės Montevideo gatvės vakar buvo pilnos kareivių ir šarvuotųjų. Prezidentas Juan Bordaberry, nepaisydamas jau dvi savaites užsitęsusių generalinio streiko, griežtai atsakė į opozicijos partijų iššaukimą, suimdamas visą eilę žymių politikų. Nacionalinė Darbininkų Federacija, kurioje dominuoja komunistai, paskelbta nelegalia. Paskutiniš žinios skelbia, kad streikas silpnėja ir daug darbininkų sugrįžta į darbus.

Indija deresis su Pakistanu

RAWLPINDI. — Indija ir Pakistanas susitarė vėl pradėti derybas dėl paskutinio karo likusių problemų: belaisvių palaidimo, Bengalijos valstybės pripažinimo ir bengalų iš Pakistano išleidimo.

Pakistanas reikalauja, kad Indija tuoj paleistų 90,000 pakistaniečių, laikomų Indijos belaisvių stovyklose, kurių yra apie 50. Pakistanas nesutinka, kad Bengalija ruošų pakistaniečiams teismus už karo meto nusikaltimus. Pakistanas nenori priimti Bengalijoje gyvenančių Biharų, kurių bengalai nenoriai išleisti bengalų, kurie liko Pakistane, iš tų laikų, kada Pakistanas ir Bengalija buvo viena valstybė.

Liepos 16 d. Pakistano prezidentas Bhutto vyksta į Ameriką, kur tikisi laimėti diplomatinę paramą ir naujų ginklų pažadus. Nuo to vizito gali priklausyti ir Pakistano laikysena derybose su Indija.

Pakistanas nutarė su laiku pripažinti Bengalijos valstybę, kuri norinti gerų santykių su Kinija. Ši nepripažįsta Bengalijos, kol ji nepagerins santykių su Pakistanu, su kuriuo Kinija palaiko artimus ir draugiškus ryšius.

John Mitchell senato komitete

WASHINGTONAS. — Buvęs valstybės prokuroras John Mitchell senato Watergate komitetui papasakojo, jog buvęs prezidento perrinkimo komiteto vicepirmininkas Jeb Magruder daug kur melavo liudydamas senato komitete. Mitchellio paaiškinimai daugelyje vietų nesiderino ir su John Dean pareiškimais.

Antradienį Mitchell atsakė į klausimus 5 valandas. Vakar apklausinėjimai buvo tęsimai.

Senato komiteto, kuris tiria Watergate skandalą, nariai gaus iš tų apklausinėjimų daug reklamos, kuri bus naudinga jų ateities rinkimuose. Pirmininkas sen. Sam Erwin iš Šiaurinės Karolinos labai sužavėjo grupę jaunų Kalifornijos gyventojų, kurie įsteigė „National Sam Erwin Fan Club“. Klubas jau turįs 2,000 narių, kurie nešioja ženklelius ir turi senatoriaus Ervino fotografiją, su užrašu „Uncle Sam“, Chairman Erwin ir a real thing“.

— Budapešto leidykla „Europa“ šiemet išleido Just. Marcinkevičiaus poezijos rinkinį „Peizažas su regėjimu“. Rusų kalba išėjo J. Grušo dramų rinkinys „Adomo Brundzos paslaptis“ (leid. „Sovetskij pisatel“) (ELTA)

Pasinaudodamas paskelbtu pavojaus stoviu, prezidentas įsakė suimti neseniai įsteigto Rezistencijos Fronto pirmininką, atsargos generolą Liber Seregni. Suimti: Tautinės sąjungos pirmininkas Homar Murdoch, socialistų partijos pirmininkas Jose Cardozo, Placido Fronto, kairiųjų grupių vadovas atsargos gen. Victor Licandro ir kitas tos grupės veikėjas pulk. Carlos Zufriategui.

Valdžios policija ir kareiviai puolė komunistų partijos laikraščio „El Popular“ pastatą ir suėmė visus redaktorių bei darbininkus. Jau anksčiau šis laikraštis turėdavo sunkumų su valdžia, tačiau šį sykį kareiviai ir policininkai visai sunaikino laikraščio mašiną, popieriaus atsargas ir baldus.

Rezistencijos Frontas, kuriam susijungę politinės partijos, kai kurios profesionalų sąjungos, studentų draugijos, darbininkų unijos, žada nepasiduoti ir toliau kovoti prieš Urugvajaus diktatorių. Ši valstybė su trim milijonais gyventojų, turi labai senas ir stiprias demokratines tradicijas. Streiko laikosi ne tik pagrindinės darbininkų unijos, bet užsidarė laikraščiai, parduotuvės, bankai ir teatrai.

Bahamų premjeras ramina baltuosius

NASSAU. — Naujos Bahamų valstybės premjeras Lynden Oscar Pindling nuramino savo kalboje biznierių, kad jo vyriausybė laikysis nuosaikumo ir toliau stengsis patraukti į salą užsienio kapitalą bei biznio įmones. „Mūsų vyriausybė neturi intencijų papiauti žąsį, kuri deda aukso kiaušinius“, pareiškė premjeras.

Kai kurie premjero Pindlingo šalininkai vadina jį negrų „Moze“, kuris išvedė juodus bahamečius iš kolonijinės britų valdžios. Pats premjeras moka gerai gyventi, važinėja su 42,000 dol. vertės „Rolls Royce“ automobiliu ir šalia jo dar turi tris naujus automobilius. Jis draugauja su Bahamoj gimusių filmų aktorium Sidney Poitier ir amerikiečių komiku Flip Wilson. Jie abu dalyvauja Bahamos valstybės įsteigimo iškilmėse.

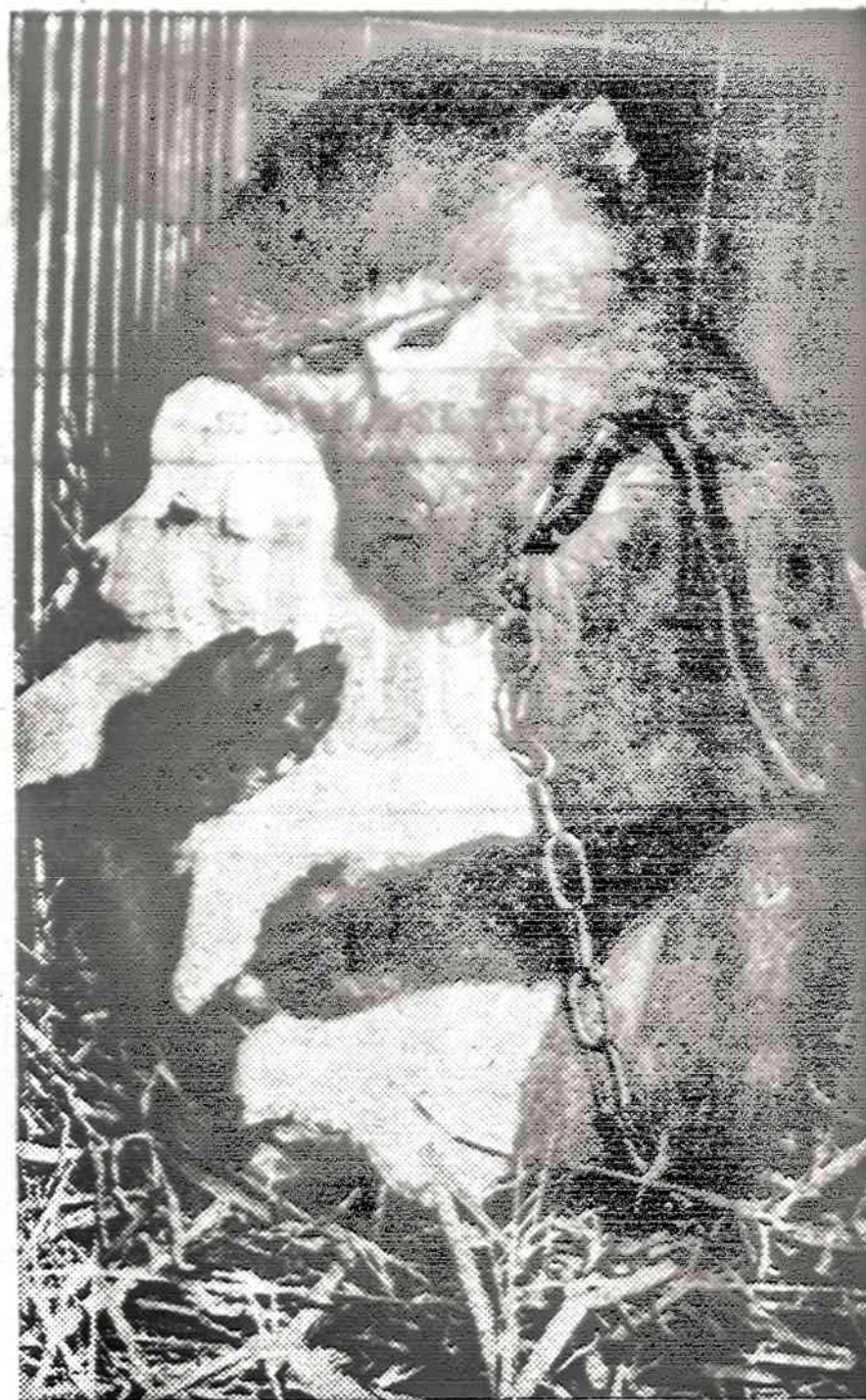
— AGRONOMAS Juozas Ty-la, daug metų tyrinėjęs Lietuvos bulves, įsigijo daktaro laipsnį. Jis Lietuvos žemės ūkio Akademijoje sėkmingai apgynė savo daktaro disertaciją „Bulvės Lietuvoje“. Jo oponentai buvo gudai iš Lenino žemės ūkio Akademijos Minske, prof. A. Alsmikas, biologijos mokslų daktaras J. Dagsys ir žemės ūkio mokslų daktaras V. Čaikauskas (iš Tiesos, 1973.V.19).

Senato komitetas pradės liepos 20 d. tirti Amerikos kviečių biznį su sovietais.

VIENGUNGIO PENSININKO ADPDŪMOJIMAI

Gūdžiais žiemos vakarais sau po plačiąją Chicago skrai-
kai atsigulus nėsimega. Kai džiau.
Savo laiku gyvendamas Kau-
liai nevisada leidžia dirbtinai, beveik visuose
būdu "miega apsivaiginti", išskirtuose choruose. Ir ne
ilgais vakarais, o gana dažnai
ir naktimis, kankina ne tik
nemiga, bet ir visokios mintys.
Tik prieš keliolika metų, tada
dar tik kai kurių virš minėtų
"nedateklių" varžomas, pa-
gastoliuodavau po visą pla-
čiąją Chicago. Aplankydavau
ne tik didžiulius — išskilio-
sius parengimus, bet ir tuos
parapijinius, kur meno būda-
vo, gal ir ne tiek daug, bet
užtat dešros su kopūstais buvo
puikios. Buvo įdomu sekti tą
varganą, taip vadinamą, "kul-
tūrinį judėjimą". Nevaržomas
nė jokių kitokių įsi-
pareigojimų, (labai atsipra-
šau, bet yra ir tokių) laisvai

sau po plačiąją Chicago skrai-
džiau.
Savo laiku gyvendamas Kau-
liai nevisada leidžia dirbtinai, beveik visuose
būdu "miega apsivaiginti", išskirtuose choruose. Ir ne
ilgais vakarais, o gana dažnai
ir naktimis, kankina ne tik
nemiga, bet ir visokios mintys.
Tik prieš keliolika metų, tada
dar tik kai kurių virš minėtų
"nedateklių" varžomas, pa-
gastoliuodavau po visą pla-
čiąją Chicago. Aplankydavau
ne tik didžiulius — išskilio-
sius parengimus, bet ir tuos
parapijinius, kur meno būda-
vo, gal ir ne tiek daug, bet
užtat dešros su kopūstais buvo
puikios. Buvo įdomu sekti tą
varganą, taip vadinamą, "kul-
tūrinį judėjimą". Nevaržomas
nė jokių kitokių įsi-
pareigojimų, (labai atsipra-
šau, bet yra ir tokių) laisvai

Sydnejuje, Australijoje, babūnas "Basil" išaugino, kartu su sūvy
žmona "Jenny" 6 mažus Aliaskos vėslės šuniukus, kurie nelaimė-
je neteko motinos.

GEROS DOVANOS

SIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIEŅOSE"
SU DIDELEMIS NUOLAIDOMIS:

- Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis.
Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00
Minkštais viršeliais tik \$2.00
- Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES.
Kėlonės po Europą išpūdziai. Vietoje \$2.00 dabar
tik \$1.50

Galima taip pat užsisakyti paštų, atsuntus čekį arba
money order.

NAUJIEŅOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir Lietu-
vių gerbuvys, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis.
Čia suminėtą knygą galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie
leidžiant Lietuvą, begima nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyk-
lose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta
paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra
išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klaidingumas pavergiant tautas ir
asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS IŠPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ.
Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakuose,
Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai, ką ji ten matė, kokias
kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.00. Yra taip pat
išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKŲJŲ, KILIMŲ Į VILNIŲ. Kėlonės ir Lietu-
vų išpūdziai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIŲNĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Au-
toriaus pastabumų neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bei
užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAISVUOSE, 1944-54 m. 49
psl. \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpestiai apie šieivijos kultū-
rinį gyvenimą. Skurdū tremtis jį nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau juo-
kingi. Pasijaukime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS
52 psl. \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIEŅOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

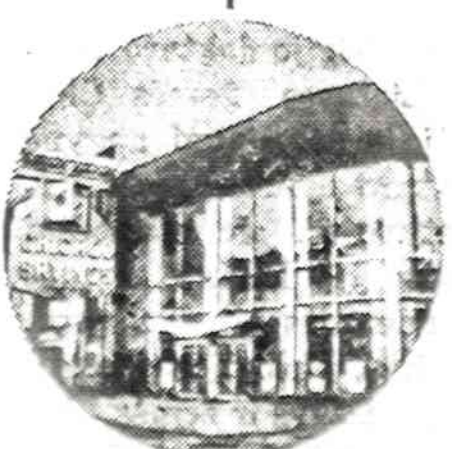
atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštų ir pridėdant
čekį ar piniginę perlaidą.

Philomena sako...

DOLERIAI TURI KOJAS, jie greit
išeina ir nebegrįžta. Jūsų doleriaimis
reikia vado, kad jie nepaklystų.

Jūs jiems patarnaukite, nuneškite
į Chicago Taupymo ir Skolinimo
Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus
saugioj vietoj ir augsti nuosimėčiai
auklės naują dolerių šeimą.

Jūs dirbate, tegul ir jūsų doleriai dirba.
Jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai
lėšų vaikų mokslui ar senatvei,
laikas dabar pradėti taupyti.

5%

Regular
Passbook
Account

5 1/4%

90 Day
Passbook
Accounts

5 3/4%

\$1,000 or more Savings
Certificate
(1 to 2 years)

6%

\$5,000 or more
Savings
Certificate
(2 to 10 years)

CHICAGO ****

savings and loan association

6245 South Western Avenue 476-7575

6245 South Western Ave.

476-7575

ROCKFORD, ILL.

Svenčiame Amerikos
nepriklausomybę

Amerikos miestai ir miestie-
liai iškilmingai pamini Jungti-
nių Valstybių 195 metų nepri-
klausomybės sukaktį.

Praeitą liepos 4 dieną nuo
pat ryto iki vakaro plevėsavo
vėliavos po visą Rockfordo mie-
stą ir Lietuvių Klube. Sureng-
tos įspūdingos eisenos piri-
masis puikiam limuzine važia-
vo pats miesto burmistras su
savo štabu; po jo taip pat pul-
kiose automobiliuose pravažia-
vo policijos viršininkas, gaisri-
ninkų (ugniagesių) viršinin-
kas, mokyklų superintendantas
su savo pagalbininkais; tvar-
kingose gretose pramarsavo de-
partmentų darbininkai, moky-
klų studentija, jaunimas ir kt.
organizacijos. Pūčiamųjų in-
strumentų kapelos skambiai
traukė marsus. Mokyklų jauni-
vaikūčiai buvo apsirengę gra-
žiai vienodai; įvairių fraterna-
linių organizacijų nariai, Fir-
mojo Pasaulinio Karo vetera-
nai pagal muzikos taktą žygia-
vo drausmingai ir įspūdingai,
parodydami ką reiškia savo ša-
lies laisvė ir nepriklausomybė.

Kada tai ir mūsų tėvų žemės
žmonės — mūsų tautiečiai Lie-
tuvos piliečiai panašiai parada-
vo, rodydami pasauliui, kokią
brangi yra tautos laisvė. Anks-
čiau ar vėliau parados ir vėl
orkestras.

Nereikia užmiršti, kad ne-
dirba veltui. Ne dirigentas, ne
režisierius, ne dailininkas, ne
pagaliau, joks solistas. Vadi-
nasi, profesionalui, ar instru-
mentalistui yra mokamas atly-
ginimas net ir už tai, ko jis ne-
moka dirbti, kai tuo tarpu me-
gėjai — mylėtojai choristai jo-
kia atlyginimo niekas nemo-
ka net ir tada, kada jis daug
laiko ir kantrybės, pasvėntes
puikiai savo darbą atlieka.
Maž asmeniškai, tai visada bu-
vo sunku suprasti, ar pateisin-
ti. Iš to matosi, kur yra tikra-
sis idealizmas, tikroji meilė.
Tikrieji idealistai sudaro sąly-
gas profesionalam garbės pa-
sižvejoti ir pasipinigauti, patys
dirbdami ne tik veltui bet dar
ir primokėdami.

(Bus daugiau)

Why Americans own \$54,000,000,000 worth of U.S. Savings Bonds.

One good reason is the Payroll Savings
Plan. About three-fourths of all Bonds
are purchased through the Plan. It's
helping Americans save more money
than they ever dreamed they could.
That's because the Payroll Savings
Plan is such an easy way to save. All
you do is sign up where you work and
the amount you specify is set aside from
each paycheck and used to buy U.S.
Savings Bonds. It's the easy way to
build a nest egg.
You've got your reasons to save money.
There's one great way to do it painlessly.
Join the millions who are buying Bonds
the Payroll Savings Way.

Now U.S. Bonds pay 5% interest when held to
maturity of 5 years, 10 months (4% the first
year). Bonds are replaced if lost, stolen, or
destroyed. When needed they can be cashed
at your bank. Interest is not subject to state
or local income taxes, and federal tax may
be deferred until redemption.

Take stock in America. Buy U.S. Savings Bonds.

NAUJIEŅOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

2 — NAUJIEŅOS, CHICAGO 6, ILL. — THURSDAY, JULY 12, 1973

TIESA APIE LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGĄ

Vieno iš steigėjų straipsnis, rašytas Trimite Lietuvos Šaulių Sąjungos 20 metų sukakties proga

Žemiau perspausdinamas šis straipsnis yra paimtas iš Lietuvos Šaulių Sąjungos oficiozo "Trimitas" 1939 metų birželio 24 d. Nr. 25 (966) antrašte "Amžinoji Tiesa". Straipsnis rašytas tos garbingos organizacijos 20 metų sukakties proga.

Straipsnio autorius, pats jau aštuoniasdešimtmetis sukaktuvinis Juozas Pronskauskas savo sukaktuvinių atostogų proga buvo užsukęs į mūsų Winnepogo miestą, kur jo paties dešimties metų vargų pėdsakų ir džiaugsmo provaisčių paliktai.

JUOZAS PRONSKUS

Cia mes pas buvusį ilgametį Naujienų korespondentą Kazi Beniušį ir jo žmoną Elena su rengime kuklias privačias vaišes, kurių metu senasis naujienietis K. Beniušis pasakė jausmingą, ašaras išspaudusią, prakilbą.

Norėdamas ir iš savo pusės kuo nors prisidėti prie savo kaimyno žemaičio nueito 80 metų amžiaus sukaktuvių minėjimo, manau, kad geriausia bus perspausdinti jo paties rašytą "Trimito" 1939 metų birželio 24 dienos Nr. 25 (966) straipsnį, pavadintą "AMŽINOJI TIESA". Straipsnis "Trimite" iliustruotas Mato Šalčiaus, Vlado Putvinskio ir Juozo Pronskauskas ir Putvio-Putvinskio buto Kaune, Donelaičio g. 13 Nr., kur 1919 m. įsikūrė Šaulių Sąjunga, foto nuotraukomis.

Šiandien Lietuvos Šaulių Sąjungai sukako jau 54 metai ir ji pati žiauraus okupanto Lietuvoje kruvinai likviduota, tačiau ji garbingai atgimė ir vėl kliai auga-bujoja tremtyje, laisvoje Amerikos šalyje. Manau, kad Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje nariams ir kitiems tautiečiams bus įdomu

VLADAS PUTVIS - PUTVINSKIS, Šaulių Sąjungos Kūrėjas, pirmasis pirmininkas ir viršininkas.

perskaityti, kaip šią garbingą organizaciją vertina vienas gyvas liks iš pačių pirmųjų Lietuvos Šaulių Sąjungos steigėjų: K. Strikaitis, Juozas Pronskauskas.

AMŽINOJI TIESA

Šaulių Sąjungos Nekintamųjų Vertybių Kūrimo, išlaikymo ir Gynimo Darbe.

"Trumpas yra žmogaus gyvenimas. Štai dar tik 20 metų, o jau daug vertingų smulkmenų, apsitraukę miršimo rūkų pusiau nuskendo amžinybės gludumose. Gyvenimo ekspresas, nesustodamas nė akimirksniai, lekia tolyn. Nauji patyrimai kaupiasi ištisais kalnais, o senesnieji, nespėjus su jais atsiskirti, jau traukiasi atbuli ir tirpsta suslieję į praeties klotus, iš kurių bematant pradeda formuotis istorija.

Žmogus tame laiko eksprese yra keistas keleivis. Jis dirba, stengiasi mato ir savo pastangų vaisius ir pats jaučiasi juos kūrėjas, o ilgainiui atsigręžęs — pats savęs nebepažįsta; visas jo praeties gyvenimas ir darbas dabar atrodo gyventas ir dirbtas ne jo paties, o kokio tolimo pažįstamo, gal giminaičio, tik tiek bendro su juo turėjusio, kad vadinasi jo vardu ir pavarde. Ir vis tie individualūs praeties tolimoje, beblankstę darbai ir nuopelnai dabar atrodė taip tolimi beasmeniai, kad reikalauti sau už juos kokių nuopelnų pripažinimo, kad ir pagal jų neginčijamą vertę, būtų kažkas ne savo, o to tolimojo pažįstamojo, gal būt, giminės palaikų reikalavimas, kada šiuo momentu gyvenamasis aš į jį, nei į jo darbo vaisius jokių pagrįstų teisių neturi.

Visai kitaip reikalingas atsistoją pažūrėjus į visa tai viso kolektyvo — tautos atžvilgiu. Čia jau individo džiaugsmas ir pasitenkinimas savo nuveiktais darbais auga proporcingai su tuo, kaip auga kolektyvinis, bendrai per visus laikus statojasis tautos gerovės rūmas. Besigėrėdamas visų bendromis pastangomis, pastatytoju rūmu, individas pajunta, kad tame rume yra plyta, kurią ir jis pats ar, teisingiau pasakius, tas jo bendravardis tolimas pažįstamasis, giminaitis yra įmūrijęs. Taigi, žmogus, kaip praėjusio momento beslenkančio laiko tęsinys yra tik tiek pastovus, kiek jis yra prisidėjęs

statant savo tautos ir valstybės neįnaminasias vertybes. Atskiras asmuo yra tik narvelis; organizmas yra tauta, kuriai apsirėkšti visi narveliai turi padėti, ir tos organizacijos, kurias atskiri individai sukuria. Per 20 m., žiūrint į Lietuvos Šaulių Sąjungos milžinišką pastatą, kiekviena jame įmūryta plyta pati gerisi — kaip gera, kad man leista buvo gyventi ir savo buvimo pateisinimą šią dieną rasti šią įvertintą!

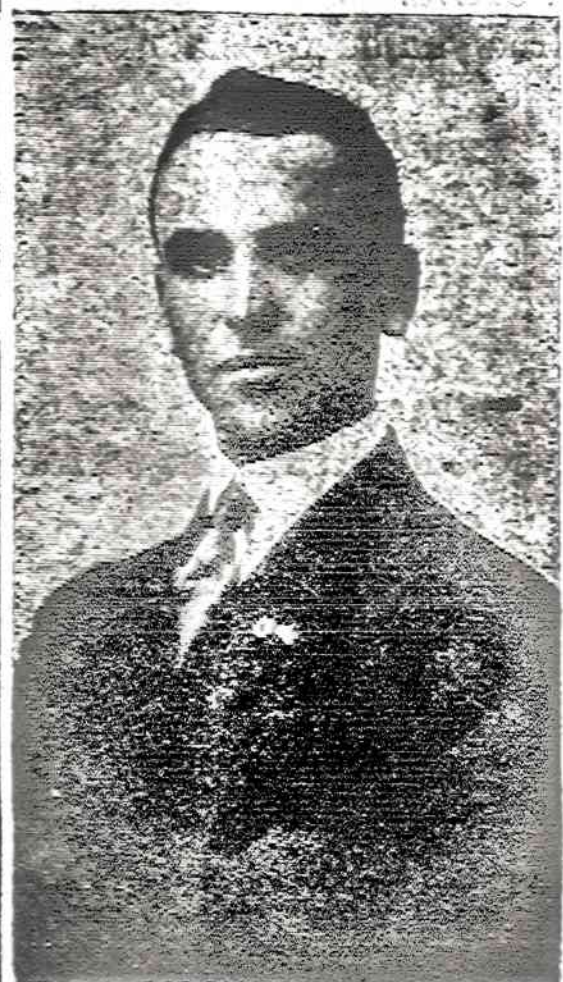
Tai buvo 1919 metais, kai gavęs pakvietimą į Spaudos Biurą, pirmą kartą įkeliu koją į Kauną aplinkybių dėka gavusį "laikinosios sostinės" vardą. Spaudos Biure ir prie jo ėjusiuose "Saulėtekio" dirbo margiausias simpatizingų jaunų vyrų ir moterų kolektyvas, iš kurių pamenu M. Šalčių, A. Vėnuolį, Žukauską, J. Pajaujį.

Greit iš dabartinių Finansų Ministerijos namų Spaudos Biuras buvo perkeltas į Kanto gatvę, į dabartinius Geležinkelio Valdybos namus, kur biuro viršininku buvo paskirtas Matas Šalčius, o aš jo sekretoriumi, ir pats biuras pavadintas Spaudos ir Propagandos Biuru.

Bene pirmasis mano šefo klausimas buvo:

— Ar esi rankoje laikęs koki ginklą?

— Būdamas Tauragėje laikiau ir parabelį, bet šauti į tautinį, taip sakant, su pasekmėmis, neteko, — atsakiau.

MATAS ŠALČIUS

Šaulių Sgos pirmininkas 1925. III, 4 — 1926. VI, 19

Daugiau nekalbėjęs jis mane nusivėdė į vienus medinius namus Duonelaičio gatvėje, kur didokame žemame kambaryje pavakario prieblandoje pasleminais sėdėjo keliolika žmonių, jų tarpe keli pažįstami žinomesni žmonės. Matas Šalčius savo "naują" pristatė šeiminkui, kurs, atrodė, pirmininkavo susirinkimui. Tai buvo Vladas Putvis, ne tik to buto savininkas, bet viso susirinkimo siela.

Man visa tai buvo visiškai nauja. Čia išgirdau apie šaulius. Pirmasis mano "krikštas" buvo simpatingas Putvio rankos paspaudimas, kas reiškė inkorporavimą į lygiųjų "draugų" tarpą ir Mato Šalčiaus net atsipūsti laiko nebedavę planai, nuo kurių bereginti atsirado pilnos rankos darbas.

Greit teko pereiti į ką tik pradėtą leisti TRIMITĄ, kurio dvasios vadas kurį laiką buvo Tumas Vaižgantas, o tėvas gimdytojas — Vladas Putvis - Putvinskis.

Šiandien lyg ir nebesuprantama, iš kur tuomet sėmėsi tas entuziazmas, optimizmas ir neapsakomas visų vienu idealu tikėjimas. Šiandien, kada mažosios tautos nerimsta kunkuliuojančių didžiųjų valstybių vulkanų akivaizdoje, tikra paguoda prisiminti anuos neramybės metus. Ir tuomet priešai buvo ne mažiau gausingi, kaip dabar ir jie mus puolė nebe grasinimais, o ginklais, ir ne vienas kuris, bet ištisi tryš. Pakartotinai atėjais priešų laivos buvo užlieję visą Lietuvos šiaurę, vakarus ir rytus ir visi siekė jaunos, tokios dar silpnos

mūsų valstybės laikinosios širdies — Kauno. Ir vis dėlto tuomet visi tie pavojai neatrodė per dideli; atrodė grėsmingi, bet natūralūs, dėl to visi mažai tepolitikavo, bet daug veikė, kas karų laukuose, kas namuose: vieni gindami, kiti gynėjams tiekdam, treči žodžių, raštu ir daina gynėjų dvasią stiprindami. Kad ir klumpėmis bei vyžomis avėdami, bet išdėdus gindami savo žemės laisvę, mūsų negausingį dar gynėjų — kareivių ir šaulių partizanų pulkai laimėjo.

Šiandien tenka girdėti kalbant, kad pirklių ir miesčionių tautos nebentinka sunkią valandą karžygiškiems žygiams. Jiems pradeda būti gaila, kad priešas nesugriautų jų miestų, rūmų, įmonių, fabrių. Bet žemdirbių tautos yra nenugalimos. Žemės joks priešas nesugriau. Natūralus žmogus nieko šiame pasaulyje tiek nemylį, kaip savo tėvų žemę. Už savo žemės laisvę!... raskite kitą šventesnę, ugningesnę, uždegamesnę šūkį laisvės kovos vėliavai. In hoc signo vincis! Šiuo ženklui nugalėjo ir mūsų tauta. Garbė jai!

1919 — 1939 metai — tas pats kabalistinis skaitmuo dvidešimt metų vėliau. Tie patys apokaliptiniai reiškiniai Europos padangėse, tas pats nerimas apėmęs žemę. Ar mes šiame turime priežasties daugiau nerimti, kaip anuomet? Vieni sako, kad tuomet savo laisvei draugų daugiau turėjome, kiti, kad dabar daugiau turime. Viena tikrai žinoma, kad priešų dabar mažiau turėjome, kaip anuomet, o savo laisvės draugai esame mes patys. Ir kokie draugai! Jei anuomet tik kuopelės, tai dabar pulkai pulkai. Ne samdyti, ne dėl gražių mūsų akių į talką mums atėję, bet iš pačios mūsų pilkosios žemės išaugę, ją kaip tikrąją savo motiną mylį jos laisvų vaikų legionai!

Kai šią dieną prisimename Pietų Afrikos būrų kaimiečių karą su Didžiosios Britanijos imperija — juk tai tokiam strategui neįsivaizduojama jėgų ir ištiklių nelygybė. Dovydo atkaklumas prieš Galijotą. Būrai laimėjo dėl to, kad savo prakai-

tu aplaistytą žemę mylėjo. Niekas dar nenugalėjo žemę mylinčios tautos. Todėl apdairus priešas stengiasi nesikėsinti į ją, o neapdairusis, gavęs vieningo fronto atremiamąjį smūgį, pradeda apsigalvoti, ar laimėjimo vaisiai praneš puolimo nuostolius.

Dar yra vienas milžiniškas skirtumas tarp anuomet ir šiomet. Patys buvome dar vos tepradėję ragauti nepriklausomybės vaisių. Patys vos iš vergijos ištrūkę, neturėjome pilnos nuovokos tos tragedijos susikurtos laisvės vėl netekti. Šiandien esame liudytojai didžios tragedijos tautos, kuri be vieno šūvio savo laisvę perleido į svetimas rankas. Laisvę galima ir be kraujo prarasti, bet be kraujo atgauti — niekuomet! O nu-ginkluotam, išlaikytam ir terorizuojamam nepalyginti sunkiau bepradėti kovą dėl laisvės. Dėl to vėliau su viltimi žūti, ginant tai ką turi, ne kaip be viltingos vegetuoti netekus to, ką turėjai brangiausio.

Ginklas rankoje yra didžiausioji dovana savo žemės laisvei ir savo vaikų laisvei, gerovei ir gyvybei garantuoti.

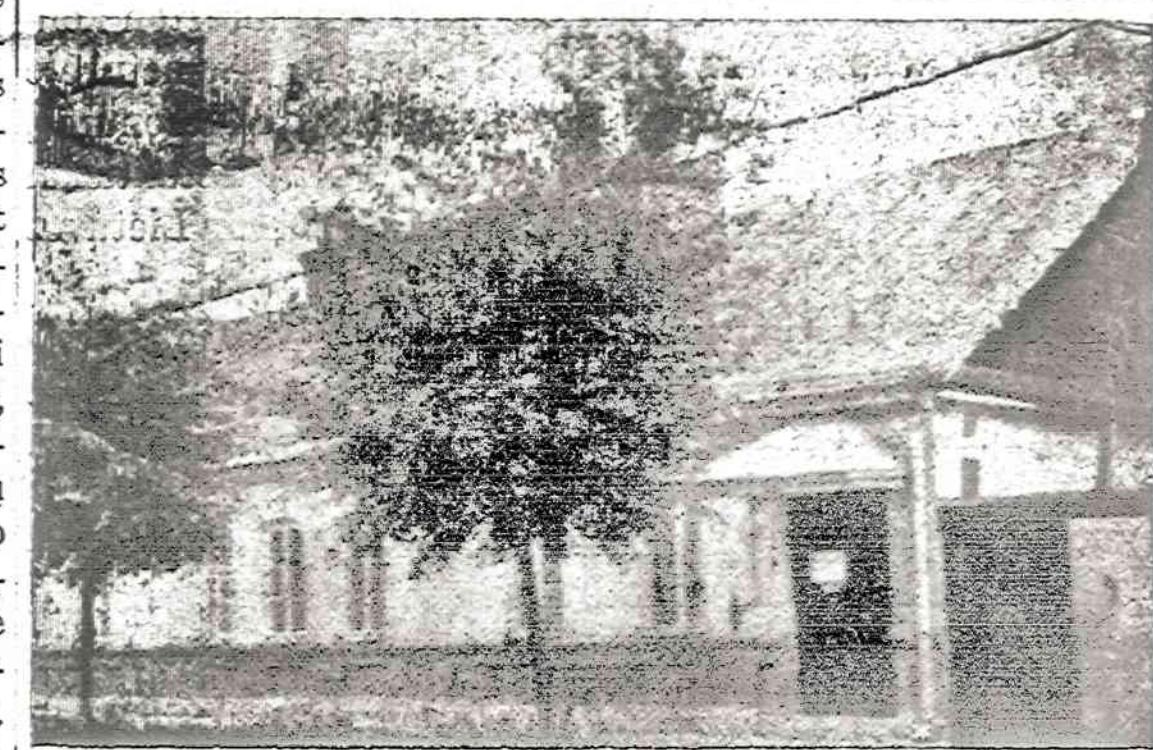
Ginklo niekuomet neatiduok, be reikalo nepakeik, be garbės nenuleisk. O visų pirma — TIKRĄJĄ savo jėgomis, savo gimtosios žemės galia teikti neišsėmiamų jėgų tam, kas už ją kovoja, ir Praamžiaus laiminimu tiems, kurie patys stengiasi.

Lietuvos Šaulių Sąjunga po 20 metų tebeturi tuos pačius pasaulimo uždavinius, bet su milžinišku skirtumu: tuomet naujagimis kūdikis žiauriame pasaulyje, šiandien 20 metų amžiaus, subrendęs, pačiame jėgų klestėjime, fiziniiais ir dvasiniais ginklais galingas ir savo pareigą bei paskirtį įsąmoninęs vyras — pilietis, žemdirbys, karys, su knyga ir šautuvu ir su už savo gyvybę didesnę meile savo gimtosios žemės laisvei.

Sis J. Pronskauskas straipsnis rašytas 1939 metais ir patalpin TRIMITE Nr. 25 (966) birželio mėn. 24 d.

K. Strikaitis

"NAUJIENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BIČIULIS

Putvių butas: Kaune, Duonelaičio g. 13 Nr., kur 1919 m. įsikūrė Šaulių Sga.

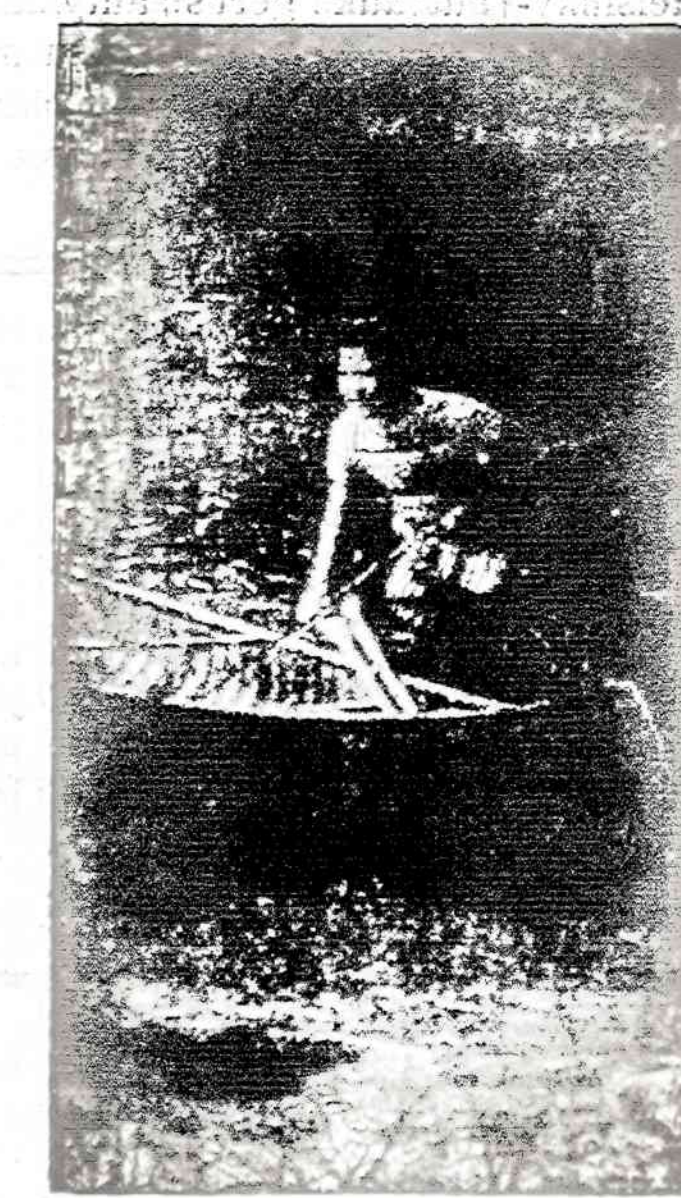
Prof. Vaclovo Biržiškos SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 puslapiai. Abu tomų minkštose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigų pasiūlysite tokiu adresu:

NAUJIENOS 1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir paūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE 2 YEAR MATURITY.

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS.

Taupyimo Indėlai Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION 1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608 VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais. Tel. 421-3070 Istaigos plėtuoje klemas automobiliams pastatyti.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir paskaityti gražią istoriją. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos ar vasaros pasisveikinti nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo žmogaus gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas į atsimena ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo Antano Rūko lengvas, vaizdus, gražia literatūrinė forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išeivių šviesuolių gyvenimu ir jų kietą ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitio - Šerno gyvenimo bruožai. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJINIŲ ADMINISTRACIJOJE"

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persituntumui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persituntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienos arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

